

Tavukçulukta Ortaya Çıkan Altıkların Yeniden Değerlendirilmesi: Çevresel ve Ekonomik Bir Yaklaşım

Asiye ÇETİNKAYA¹[0009-0009-5417-2477], Fatma YENİLMEZ^{2,*}[0000-0001-5470-7974] and Mikail BAYLAN¹[0000-0002-6299-5811]

¹Çukurova Üniversitesi, Ziraat Fakültesi, Zootekni Bölümü, Adana, Türkiye

²Çukurova Üniversitesi, Tufanbeyli Meslek Yüksekokulu, Adana, Türkiye

*fyenilmez@cu.edu.tr

Özet

Tavukçuluk faaliyetlerinde yaygın olarak kullanılan altlık materyalleri, hayvan sağlığı, refahı ve hijyenik şartların sağlanması açısından kritik bir öneme sahiptir. Genellikle talaş, saman, pirinç kavuzu gibi materyallerden oluşan altlıklar, kümes hayvanlarının dışkıyı absorbe ederek kümes içerisinde nem kontrolünü sağlar ve zararlı gaz oluşumunu azaltır. Üretim döngüsünün sonunda büyük miktarlarda organik içerikli atık oluşur ve bu durum, uygun şekilde yönetilmediği takdirde çevre kirliliğine yol açabilir. Tavukçuluk altlıkları; yüksek oranda organik madde, azot (N), fosfor (P) ve potasyum (K) içermeleri sebebiyle biyolojik dönüşüm süreçlerine oldukça elverişlidir. Bu nedenle son yıllarda, hem ekonomik olması, hem de çevreye olumlu katkılar sağlaması açısından altlıkların değerlendirilmesi konusu önem kazanmıştır. Elde edilen bulgular, tavukçuluk altlıklarının yalnızca bir atık değil, aynı zamanda önemli bir kaynak olarak değerlendirilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Bu derleme çalışmasında tavukçuluk altlıklarının çevresel etkileri, alternatif değerlendirme yöntemleri ve ekonomiye katkıları tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Tavuk altlığı, Organik atık, Sürdürülebilir tarım, Çevre yönetimi

Re-evaluation of Poultry Litter: An Environmental and Economic Approach

Abstract

Litter materials commonly used in poultry farming play a critical role in ensuring animal health, welfare, and hygienic conditions. Typically composed of materials such as wood shavings, straw, and rice husks, poultry litter absorbs droppings, controls moisture within the coop, and reduces the formation of harmful gases. At the end of the production cycle, large amounts of organic waste are generated, which, if not properly managed, can lead to environmental pollution. Due to their high content of organic matter, nitrogen (N), phosphorus (P), and potassium (K), poultry litters are highly suitable for biological conversion processes. In recent years, the evaluation and reuse of these materials have gained importance for their economic benefits and positive environmental impacts. Findings indicate that poultry litter should not only be regarded as waste but also as a valuable resource. This review discusses the environmental impacts, alternative utilization methods, and economic contributions of poultry litter.

Key Words: Poultry litter, Organic waste, Sustainable agriculture, Environmental management